

12.09.2016

Stj/1

§ 787

V 28.9.2016, Valtuutettu Thomas Wallgrénin ja Veronika Honkasalon aloite hätämajoituksen järjestämisessä noudatettavasta ohjeistuksesta

HEL 2016-003258 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Osku Pajamäen ehdotuksesta.

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää katsoa valtuutettujen Thomas Wallgrénin ja Veronika Honkasalon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutetut Thomas Wallgrén ja Veronika Honkasalo sekä 32 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan hätämajoituksen järjestämisessä noudatettavan ohjeistuksen täsmentämistä ja hätämajoituksen riittävän tarjonnan varmistamista.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan antamaan lausuntoon ja toteaa, että Helsingin kaupungin toimintaa ohjaa voimassa oleva lainsäädäntö ja virastojen omat sisäiset ohjeet. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystarvaston sisäistä toiminnan ohjetta ”Oleskelulu-

vattomien ulkomaalaisten tilapäinen majoitus” sovelletaan kolmannen maan kansalaisiin, joilla ei ole pysyvää oleskelulupaa sekä EU/ETA kansalaisiin, jotka ovat oleskelleet yhtä jaksoisesti Suomessa alle viisi vuotta ja joilla ei ole vielä oikeutta pysyvää oleskelua osoittavaan oleskeluoikeuden rekisteröintitodistukseen. Hätmajoituksella tarkoitetaan Helsingin kaupungin sisäisessä ohjeessa viimesijaista ratkaisua asunnon puutteesta johtuvassa akuutissa hätätilanteessa.

Suomen perustuslain 19 §:n mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Säännöksessä on kyse ihmisarvoisen elämän vähimmäistasosta, johon kuuluu mm. terveyden ja elinikänsä säilyttämisen kannalta välttämättömän asumisen järjestäminen jokaiselle. Säännös koskee kaikkia Suomessa oleskelevia henkilöitä. Yksittäisissä tapauksissa säännöksen tarkoittaman avun saamisedellytykset on selvitettävä yksilöllisellä tarvehankinnalla.

Tilapäisen majoituksen tarve arvioidaan pääsääntöisesti yksilöllisen tarveharkinnan perusteella sosiaalipäivystyksessä, alueellisissa sosiaalityön tai -ohjauksen toimipisteissä. Sosiaalipäivystyksessä arvioidaan kaikkien sinne saapuvien tilanne niin hyvin kuin se on päivystyksellisesti mahdollista.

Omana toimintana sosiaali- ja terveysvirasto järjestää asuntoa vailla oleville henkilöille tilapäismajoitusta Hietaniemenkadun palvelukeskuksen asumispäivystyksessä. Se on matalan kynnyksen palveluyksikkö, jossa on paikkoja 52 henkilölle. Paikkamäärä voidaan tilapäisesti ylittää noin kymmenellä hengellä Pelastuslaitoksen luvalla.

Oman toiminnan lisäksi Helsingin kaupunki ostaa asunnottomuuteen liittyvää tilapäis- ja kriisimajoitusta yksityisiltä palveluntuottajilta. Sosiaali- ja terveysvirasto on kilpailuttanut kriisimajoituksen palveluntuottajat. Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 15.9.2015 (§ 276) valita palveluntuottajiksi oman toiminnan lisäksi neljä eri palveluntuottajaa. Valituilla palveluntuottajilla on mahdollisuudet vastata tarpeeseen myös lyhytaikaisesti ja nopeasti. Oman ja ostopalvelutoiminnan lisäksi järjestöt seurakunnat ja muut kolmannen sektorin toimijat järjestävät erilaista tukea ja avustustoimintaa asuntoa vailla oleville henkilöille.

Sosiaali- ja terveyslautakunta tukee kolmannen sektorin toimijoita myöntämällä avustuksia helsinkiläisille järjestöille, yhdistyksille ja säätiöille, joiden toiminta tukee ja täydentää sosiaali- ja terveysviraston palveluja. Esimerkiksi Helsingin Diakonissalaitoksen ylläpitämä, liikkuvalla väestönosalle tarkoitettu päiväkeskus tarjoaa peseytymis- ja pyykinpesumahdollisuudet, ruokailua ja opastusta ja ohjausta asiakkaiden

12.09.2016

Stj/1

omalla kielellä sekä pienet sairaanhoitomahdollisuudet. Kaupunki tukee tätä toimintaa järjestöavustuksella. Sosiaali- ja terveyslautakunnan järjestöavustusten hakuaika vuodelle 2017 on 1.–30.9.2016.

Sosiaali- ja terveystieteiden osastosta saadun tiedon mukaan Helsingissä valmistellaan eri toimijoiden yhteistä hanketta, jonka yhtenä toimenpiteenä on hätämajoituksen järjestäminen Helsingissä ilman oleskelulupaa oleville henkilöille tulevan talven aikana. Hanke mahdollisesti hakee sosiaali- ja terveyslautakunnan järjestöavustusta. Sosiaali- ja terveystieteiden osasto suhtautuu hankkeen valmisteluun myönteisesti.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle jätettyjen kantelujen johdosta kaupunginhallitus on antanut lausunnon 25.4.2016 § 401. Sosiaali- ja terveystieteiden osaston ohjeistusta kriisimajoitukseen muutetaan tarvittaessa, kun apulaisoikeusasiamiehen antama päätös asiasta on saatu ja jos se päätöksen mukaan on aiheellista.

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettujen Thomas Wallgrén ja Veronika Honkasalo aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.05.2016 § 115

HEL 2016-003258 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon:

"Hätämajoituksen järjestämiseen on Helsingin kaupungilla olemassa oma sisäinen ohjeistus. Helsingin kaupungin toimintaa ohjaa lisäksi voimassa oleva lainsäädäntö. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden osaston sisäistä toiminnan ohjetta "Oleskeluluvottomien ulkomaalaisten tilapäinen majoitus" sovelletaan kolmannen maan kansalaisiin, joilla ei

ole pysyvää oleskelulupaa sekä EU/ETA kansalaisiin, jotka ovat oleskelleet yhtä jaksoisesti Suomessa alle viisi vuotta ja joilla ei ole vielä oikeutta pysyvää oleskelua osoittavaan oleskeluoikeuden rekisteröintitodistukseen.

Hätämajoituksella tarkoitetaan Helsingin kaupungin sisäisessä ohjeessa viimesijaista ratkaisua asunnon puutteesta johtuvassa akuutissa hätätilanteessa.

Suomen perustuslain 19 §:n mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Säännöksessä on kyse ihmisarvoisen elämän vähimmäistasosta, johon kuuluu mm. terveyden ja elinkyvyn säilyttämisen kannalta välttämättömän asumisen järjestäminen jokaiselle. Säännös koskee kaikkia Suomessa oleskelevia henkilöitä. Yksittäisissä tapauksissa säännöksen tarkoittaman avun saamisedellytykset on selvitettävä yksilöllisellä tarvehankinnalla.

Sosiaali- ja terveystieteiden viraston järjestämässä hätämajoituksessa on kysymys henkilön tilapäisestä ja viimesijaisesta majoituksesta tilanteessa, jossa hänen terveytensä ja turvallisuutensa on vakavassa vaarassa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain 4 §:n mukaan kunta voi järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon alaan kuuluvat tehtävät hoitamalla toiminnan itse, sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa, olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntayhtymässä, hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta sekä antamalla palvelunkäyttäjälle palvelusetelin.

Helsingin kaupunki ostaa asunnottomuuteen liittyvää tilapäismajoitusta oman toiminnan lisäksi yksityisiltä palveluntuottajilta. Sosiaali- ja terveystieteiden virasto on kilpailuttanut kriisimajoituksen palveluntuottajat. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden virasto käynnisti kriisi- ja tilapäismajoituksen hankintaa koskevan tarjouskilpailun yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa päätöksellään 12.5.2015 (§ 161) sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan hyväksytyä hankinnan periaatteet ja ehdot. Tarjouspyynnössä ja sen palvelukuvauksessa asetettujen laadullisten vähimmäisvaatimusten nähtiin takaavan hankittavalle palvelulle riittävän laadun, joten tarjousvertailussa vertailuperusteena oli halvin hinta. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päätti 15.9.2015 (§ 276) valita palveluntuottajiksi oman toiminnan lisäksi neljä eri palveluntuottajaa. Valituilla palveluntuottajilla on mahdollisuudet vastata tarpeeseen myös lyhytaikaisesti ja nopeasti. Kilpailutettu kriisimajoitus ei kuitenkaan vastaa akuutin hätämajoituksen tarpeeseen. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta suosittelee, että

tulevissa kilpailutuksissa huolehditaan mahdollisuudesta tarvittaessa saada lisämajoituskapasiteettia nopeasti käyttöön.

Järjestöjen edustajilta saadun tiedon mukaan kaikille hätämajoitusta tarvitseville ei ole järjestynyt hätämajoituspaikkoja. Sosiaali- ja terveyslautakunta ilmaisee huolensa tämänhetkisten hätämajoituspaikkojen riittävydestä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että hätämajoitusta koskevaa ohjeistusta muutetaan eduskunnan oikeusasiamiehen annettua lausuntonsa, kuitenkin ennen ensi talvea, siten, että henkeä tai terveyttä uhkaavissa tilanteissa välttämätön majoitus järjestetään kaikille Helsingissä oleskeleville kansalaisuudesta riippumatta. Oikeus hätämajoitukseen ei saa poistua, vaikka henkilö päättäisi olla poistumatta maasta. Lautakunta pitää tärkeänä, että hätämajoituksen toteuttamiseksi löydetään toimiva ratkaisu ennen seuraavaa talvea.

Helsingin kaupunki kouluttaa ja tiedottaa henkilöstöään säännöllisesti. Säännöllisen koulutuksen ja tiedottamisen kautta varmistutaan henkilöstön osaamisesta myös hätämajoituksen järjestämisen osalta.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Helsingin kaupunki järjestää hätämajoitusta lainsäädännön mukaisesti. Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.

Kolmannen maan kansalaisille sekä EU/ETA kansalaisille, jotka ovat oleskelleet yhtäjaksoisesti Suomessa alle viisi vuotta ja joilla ei ole vielä oikeutta pysyvää oleskelua osoittavaan oleskeluoikeuden rekisteröintitodistukseen, järjestetty hätämajoitus ei vaikuta helsinkiläisten asunnottomien mahdollisuuteen saada tarvitsemaansa hätämajoitusta."

Käsittely

17.05.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Muutetaan kappale 5 muotoon "Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen järjestämässä hätämajoituksessa on kysymys henkilön tilapäisestä ja viimesijaisesta majoituksesta tilanteessa, jossa hänen terveytensä ja turvallisuutensa on vakavassa vaarassa."

Kannattaja: Laura Nordström

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään kappaleen 7 loppuun teksti "Kilpailutettu kriisimajoitus ei kuitenkaan vastaa akuutin hätämajoituksen tarpeeseen. So-

siaali- ja terveyslautakunta suosittelee, että tulevissa kilpailutuksissa huolehditaan mahdollisuudesta tarvittaessa saada lisämajoituskapasiteettia nopeasti käyttöön.”

Kannattaja: Laura Nordström

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Muutetaan kappale 8 muotoon ”Järjestöjen edustajilta saadun tiedon mukaan kaikille hätämajoitusta tarvitseville ei ole järjestynyt hätämajoituspaikkoja. Sosiaali- ja terveyslautakunta ilmaisee huolensa tämänhetkisten hätämajoituspaikkojen riittävydestä.”

Kannattaja: Laura Nordström

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Muutetaan kappale 9 muotoon ”Sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että hätämajoitusta koskevaa ohjeistusta muutetaan eduskunnan oikeusasiamiehen annettua lausuntonsa, kuitenkin ennen ensi talvea, siten, että henkeä tai terveyttä uhkaavissa tilanteissa välttämätön majoitus järjestetään kaikille Helsingissä oleskeleville kansalaisuudesta riippumatta. Oikeus hätämajoitukseen ei saa poistua, vaikka henkilö päättäisi olla poistumatta maasta. Lautakunta pitää tärkeänä, että hätämajoituksen toteuttamiseksi löydetään toimiva ratkaisu ennen seuraavaa talvea.”

Kannattaja: Laura Nordström

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Poistetaan kappaleen 12 viimeinen virke. (”Hätämajoitus on järjestynyt Helsingin kaupungissa kaikille hätämajoitusta tarvitseville.”)

Kannattaja: Laura Nordström

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Muutetaan kappale 5 muotoon ”Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja terveysviraston järjestämässä hätämajoituksessa on kysymys henkilön tilapäisestä ja viimesijaisesta majoituksesta tilanteessa, jossa hänen terveytensä ja turvallisuutensa on vakavassa vaarassa.”

Jaa-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Kimmo Parhiala

12.09.2016

Stj/1

Ei-äännet: 10

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 10 - 3.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kappaleen 7 loppuun teksti ”Kilpailutettu kriisimajoitus ei kuitenkaan vastaa akuutin hätmajoituksen tarpeeseen. Sosiaali- ja terveyslautakunta suosittelee, että tulevissa kilpailutuksissa huolehditaan mahdollisuudesta tarvittaessa saada lisämajoituskapasiteettia nopeasti käyttöön.”

Jaa-äännet: 2

Sami Heistaro, Kimmo Parhiala

Ei-äännet: 11

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 11 - 2.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan kappale 8 muotoon ”Järjestöjen edustajilta saadun tiedon mukaan kaikille hätmajoitusta tarvitseville ei ole järjestynyt hätmajoituspaikkoja. Sosiaali- ja terveyslautakunta ilmaisee huolensa tämänhetkisten hätmajoituspaikkojen riittävydestä.”

12.09.2016

Stj/1

Jaa-äännet: 4

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Kimmo Parhiala, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 8

Maija Anttila, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Gunvor Brettschneider

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 8 - 4 (1 tyhjää).

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan kappale 9 muotoon "Sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että hätämajoitusta koskevaa ohjeistusta muutetaan eduskunnan oikeusasiamiehen annettua lausuntonsa, kuitenkin ennen ensi talvea, siten, että henkeä tai terveyttä uhkaavissa tilanteissa välttämätön majoitus järjestetään kaikille Helsingissä oleskeleville kansalaisuudesta riippumatta. Oikeus hätämajoitukseen ei saa poistua, vaikka henkilö päättäisi olla poistumatta maasta. Lautakunta pitää tärkeänä, että hätämajoituksen toteuttamiseksi löydetään toimiva ratkaisu ennen seuraavaa talvea."

Jaa-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Kimmo Parhiala

Ei-äännet: 10

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 10 - 3.

12.09.2016

Stj/1

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan kappaleen 12 viimeinen virke. ("Hätämajoitus on järjestynyt Helsingin kaupungissa kaikille hätämajoitusta tarvitseville.")

Jaa-äännet: 4

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Kimmo Parhiala, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 9

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 9 - 4.

Esittelijä Juha Jolkkonen jätti asiasta seuraavan eriävän mielipiteen: "Kaupunginhallitus on 25.4.2016 antanut eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle lausuntonsa hätämajoituksen järjestämisestä koskevien kantelujen johdosta. Ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa toimintakäytäntöjä tai -ohjeita ainakaan ennen kuin tiedetään, antaako eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen ratkaisu siihen aihetta."

03.05.2016 Pöydälle

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Marianne Lindqvist, lakimies, puhelin: 310 46302
marianne.lindqvist(a)hel.fi